

VERKSAMHETSPLAN 2018

VISION

STR-T är ett riksförbund för alla som känner samhörighet med meänkieli och det ursprungliga språkområdets kultur och historia.

VÄRDEGRUND

STR-T hävdar alla människors lika värde och rättigheter. Vi verkar för utveckling av meänkieli, vår kultur samt samhällsfrågor.

STR-T:S MÅLSÄTTNING ENLIGT STADGAR

Svenska Tornedalingars Riksförbund, Tornionlaaksolaiset, är en intresseorganisation i språkliga, kulturella och samhällsfrågor. Förbundet är en intresseorganisation för alla som känner samhörighet med meänkieli och det ursprungliga språkområdets kultur och historia. Förbundet som grundades 1981 är religiöst och partipolitiskt obundet. Förbundet är ett språkrör för en ursprunglig inhemska, språklig och kulturell minoritet och utgör regeringens remissinstans i frågor som rör minoriteten. Målsättningen är att främja och stärka minoritetens identitet samt språkliga och kulturella utveckling och förankring.

STR-T:S MÅLSÄTTNING 2018 FÖRBUNDSVERKSAMHET

1. FÖRBÄTTRAD EGEN FINANSIERING OCH PRIORITERADE FRÅGOR 2018

Att fortsättningsvis arbeta med inflytande ser STR-T som särdeles prioriterat med hänvisning till LoNM (Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk; SFS 2009:724), där regeringen kommer att presentera en proposition under våren 2018. STR-T är regeringens remissinstans i minoritetsfrågor, vilket kräver en insatt och välfungerande kansliorganisation med fler anställda. Detta är en förutsättning för att man på ett stadigvarande och seriöst sätt skall kunna stötta lokalavdelningar samt informera, bevaka och stötta kommuner och myndigheter ifråga om behov särskilt i förvaltningsområdena, men också nationellt då grundskyddet §3-§5 i LoNM gäller i hela landet. STR-T konstaterar att myndigheter och samhället är okunniga om tornedalingar och meänkieli, vilket kräver extern kommunikation. Nedan har också förbundet lyft fram de frågor som prioriteras på nationell nivå.

MÅLSÄTTNING 2018:

- Förbundsstyrelsen ska verka för att få till stånd ett betydligt ökat anslag till STR-T:s kansliverksamhet för att därigenom kunna uppfylla organisationens målsättning, utveckla den lokala verksamheten och informera majoritetssamhället.
- Att förstudien rörande statens övergrepp på tornedalingar och meänkielitalande redovisas 2018 och att det är möjligt att ta nästa steg i processen.
- Att det skapas ett språkrevitaliseringscenter för meänkieli.
- Att det under 2018 genomförs en översyn och utredning, för att i samråd med tornedalska organisationer och meänkielitalande ha en plan samt finansiering för uppbyggnaden av en institutionell hemvist för den tornedalska kulturen.
- Att öka kunskapen om vår kultur och vår tidiga historia på Nordkalotten.

2. STÄRKA RELATIONEN MED BEFINTLIGA LOKALAVDELNINGAR OCH SKAPA NYA AVDELNINGAR

För att stärka tornedalingars inflytande i samhällliga frågor är det av vikt att känna till lagen och hur den tillämpas. Att fortsättningsvis arbeta för att bilda lokalavdelningar är av vikt. Syftet med lokalavdelningar är att påverka i frågor som rör samhällsutveckling och minoritetsfrågor på lokal nivå. Detta skapar möjlighet för förbundet att effektivare verka på den nationella arenan. Förbundsstyrelsen har också noterat att många lokalavdelningar önskar mer kontakt med förbundsstyrelsen och kansliet.

MÅLSÄTTNING 2018:

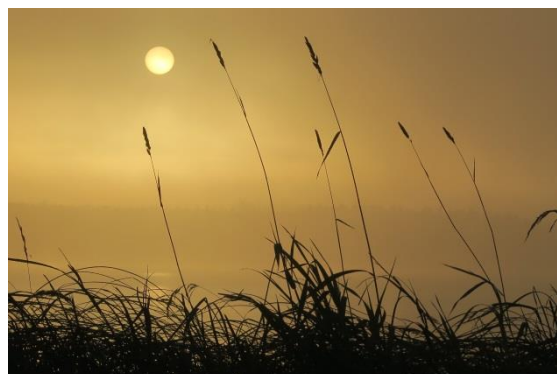
- Stärka kontakten med lokalavdelningar på både strategisk och operativ nivå.
- Stärka STR-Ts roll i samhället kräver intern kommunikation; våra medlemmar behöver få kunskap och utbildning.
- Initiera utbildning i lagen om nationella minoriteter för lokalavdelningar i samarbete med andra partners.
- Genomföra en ordförandekonferens.
- Bilda en ny lokalavdelning.
- Verka för att öka ungas inflytande och medverka vid de lokala samråden.

3. ATTRAHERA FLER MEDLEMMAR

Tendensen i samhället är att färre och färre människor engagerar sig ideellt i det civila samhällets organisationer. De flesta organisationer brottas även med en åldrande medlemsstruktur där utmaningen är att få unga att engagera sig. Denna utmaning har även STR-T. Att genomföra en generationsväxling och att kommunicera riksförbundets verksamhet är av vikt för att attrahera fler att bli medlem. Lokalavdelningarna har också ett ansvar att ägna sig åt medlemsvård.

MÅLSÄTTNING 2018:

- Arbetet med att ladda varumärket tornedaling och meänkieli ska prioriteras.
- Genomföra informationsträffar med lokalavdelningar.
- Öka medlemsantalet.

Kukkola foto: Åsa Pesula

4. ARBETA MED INFLYTANDE (SAMHÄLLELIGA FRÅGOR)

STR-T kan efter sju års erfarenhet av lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk konstatera att vi flyttat fram våra positioner och får gehör för våra frågor, men att det fortfarande kvarstår en del brister.

MÅLSÄTTNING 2018:

- Att bearbeta Utbildningsdepartementet för att få till stånd förändring inom utbildningsfrågor för att höja meänkielis status. Behovet av en utbildningsstrategi är akut.
- Att aktivt bearbeta myndigheter med särskilt ansvar för utbildningsfrågor såsom Skolverket, Skolinspektionen m.fl.
- Att verka för en kompetensförsörjningsstrategi vad gäller tillgången på meänkielitalande personal inom barnomsorg, utbildning och äldreomsorg.

-Samhället i sin helhet ska få en ökad kunskap om vår tidiga historia och arbetet ska påbörjas för att pröva frågan om det finns fler urfolk i Sverige.

ANDRA FRÅGOR SOM DRIVS VIA STR-T PÅ NATIONELL NIVÅ ÄR:

UTBILDNING

-Att Skolverket får ett långsiktigt övergripande ansvar för produktion av läromedel för minoritetsspråket meänkieli och läromedel om tornedalingar, lantalaiset och kväner. Produktion av läromedel behöver komma igång omgående och säkerställas på lång sikt i dialog med företrädare. Frågan är uppmärksammas av SOU 2017:60.

-Att en stark och tydlig lärarutbildning samt lärarfortbildning skapas vid Umeå universitet. Att ett universitet har ansvar både för en stark grundutbildning, en bra lärarutbildning och en kontinuerlig lärarfortbildning är tillsammans med produktion av läromedel och språkvård nyckeln till att meänkieli även i framtiden kan vara ett levande språk i Sverige.

-Att man i Sverige gör en kartläggning av kunskapen hos både grundskoleelever och gymnasieelever då det gäller de nationella minoriteterna, enligt de krav som finns i både läroplaner och kursplaner. STR-T påpekar också vikten av att en kontinuerlig uppföljningsmekanism finns, för att säkerställa kunskapen hos barn och unga om de nationella minoriteterna i Sverige.

-Att en kartläggning av kunskapsnivån hos lärarstuderande utreds i hela Sverige och visar det sig, vilket STR-T misstänker, att kunskapen om t.ex. minoriteten meänkielitalande är låg, behöver lärosätena tvingas till att införa obligatorisk information om de nationella minoriteterna, oavsett nivå och inriktning och oavsett var i landet man går en utbildning. Frågan är uppmärksammas av SOU 2017:60.

-Att ändra lagstiftningens utformning då det gäller utbildning i förvaltningsområdet så att även grundskolan inkluderas på samma sätt som barnomsorgen idag.

-Att tolk- och översättarutbildning skräddarsys för att passa meänkieli och att den utbildningen genomförs på det universitet som har både grund- och lärarutbildningsansvar.

-Att resurser tillsätts så att Tornedalens Folkhögskola kan påbörja etableringen av ett nationellt center för grundläggande utbildning i meänkieli för vuxna.

Kengisforsen foto: Håkan Groth

MEDIA

-Att säkerställandet av en långsiktig utökning av programproduktion inom Sveriges Television, Sveriges radio och Utbildningsradion ska prioriteras. Frågan är uppmärksammas av SOU 2017:60.

-I förhållande till finska och samiska är meänkieli kraftigt underrepresenterad i utbudet inom public service. Detta är beroende av de personella resurserna, vilka är en handfull som representerar meänkieli. STR-T har nått en del framgångar i att SR Meänraatio inte sorterar under Sisuradio, däremot är SVT Meänkieli en underavdelning i SVT Sapmi. STR-T menar att det krävs en annan form av organisering och personella resurser för att öka programutbudet samt stärka kvaliteten.

-STR-T är av uppfattningen att journalister behöver kunskap om nationella minoriteter, detta bör vara en naturlig del i journalistutbildningarna.

KULTUR

-Kulturen är allt som oftast inkörsport till meänkieli. Det är av vikt att det finns kulturutövare som sprider kunskap och som utmanar strukturer. STR-Ts roll är att verka som möjliggörare för att stärka identitet och självkänsla.

-I arbetet med kulturinstitution för tornedalingar och meänkielitalande är det särdeles viktigt att ha inflytande, representation och delaktighet i frågan. Region Norrbottens regionstyrelse äger frågan och ska i dialog med myndigheter och Statens kulturråd utreda möjligheter att stödja tillkomsten av en kulturinstitution i Norrbotten.

Jupukka foto: Emma Arvidsson

-För Luleås och Stockholms del kan STR-T konstatera att när kommunerna blir förvaltningsområde för meänkieli så tillförs resurser och ansvar. Detta möjliggör fler kulturinslag.

-Att tillföra Kulturrådet betydligt mer resurser så att goda minoritetsfrämjande projekt inte får avslag i lika stor utbredning som idag pga. att de medel som Kulturrådet har att fördela inte räcker till idag.

-Att Tornedalsteatern tillförs resurser, så att teatern kan verka på fler arenor och möta ny publik. Tornedalsteatern är en viktig aktör för revitaliseringen av meänkieli samt för meänkielitalande i forskningringen.

-STR-T ska verka för att skapa egenmakt vad gäller kulturmedel.

SPRÅKVÅRD

2008 antog förbundet följande språkpolicy; *STR-T:s mål är att främja och utveckla meänkieli i både tal och skrift. Vi äger en förståelse för de lokala varieteterna som tillämpas och utvecklar språket med språkbrukare och myndigheter.* Språkpolycyn har sin utgångspunkt i att språkliga rättigheter är mänskliga rättigheter och att förbundet arbetar på ett inkluderande sätt.

-Det är positivt att Institutet för språk och folkminnen anställer en språkvårdare för meänkieli. Utöver språkvårdaren krävs mer resurser för två ytterligare tjänster och samtidigt en betydande ökning av språkvårdande medel för att professionellt kunna ägna sig åt utåtriktad verksamhet såsom inspelningar och dokumentation främst i förvaltningsområdet för meänkieli.

SAMHÄLLELIGA FRÅGOR

Idag är tornedalingar erkända som nationell minoritet och meänkieli ett nationellt minoritetsspråk. Alla som talar meänkieli identifierar sig inte som tornedalingar, en del identifierar sig som lantalaiset eller kväner. Meänkieli består framförallt av tre dominerande varieteter – tornedalsfinska, gällivarefinska och lannankieli. STR-T har därför valt att beskriva den heterogena identiteten som *tornedalingar och meänkielitalande* för att även inkludera dem som identifierar sig som lantalaiset eller kväner.

-Att även sjukvården inbegrips i den nationella minoritetslagstiftningen på sikt. Det finns en särskild problematik inom sjukvården och äldreomsorgen, under senare delen av sitt liv återgår många till meänkieli och ska bemötas av personal som inte är språkkunniga. Denna utmaning måste bemötas av samhället med en kompetensförsörjningsstrategi i meänkieli.

-Verka för att frågan om det finns fler urfolk i Sverige ska prövas av svenska staten.

5. STRATEGISKA SAMVERKANSPARTNERS

STR-T ska även fortsättningsvis samverka med organisationer i projekt och aktiviteter såsom identitet, jämställdhet, generationsväxling, språkrevitalisering, kultur och inflytande .

MÅLSÄTTNING 2018:

-Prioritera arbete med att kartlägga hur samverkan kan ske med samverkanspartners såsom

Tornedalsteatern, Tornedalens Folkhögskola, Meän Akateemi, Tornedalsgillet, Norske Kveners Forbund- Ruijan Kveeniliitto, Meänmaa, Kvenlandsförbundet, Tornedalsrådet m.fl. organisationer och kulturyttringar.

-Prioritera gemensamma aktiviteter med övriga nationella minoriteter och andra organ inom utbildningsområdet.

STR-T:S MÅLSÄTTNING 2018 METAVISI

2015 fattade förbundsstyrelsen beslut om att övergå till en elektronisk utgivning av METAvisi, detta för att skapa en effektivare produktion, utgivning och tillgänglighet. En elektronisk utgivning är också positiv i varumärkes-byggande syfte. Inför 2018 har METAvisis stöd ökat från Statens Kulturråd, vilket innebär att förbundet inte behöver gå in med kostnadstäckning som tidigare år.

MÅLSÄTTNING 2018:

-Att stärka och kvalitetsutveckla innehållet i METAvisi, samverka med lokalavdelningar och Met Nuoret om innehåll.

-Att säkerställa en fortsatt digital utgivning.

STR-T:S MÅLSÄTTNING 2018 PROJEKT

Sedan 2009 har STR-T drivit utvecklingsprojekt med andra samverkanspartners inom området jämställdhet och språkrevitalisering. STR-T ska även fortsättningsvis samverka med organisationer, kommuner och myndigheter i projekt och aktiviteter såsom jämställdhet, generationsväxling, språkrevitalisering och samhällsfrågor. Projekt och uppdrag ska ses som utveckling och marknadsföring

av organisationens verksamhet samt harmoniera med förbundets målsättning.

MÅLSÄTTNING 2018:

-Projektverksamhet ska harmoniera med förbundets prioriterade frågor.

STR-T:S MÅLSÄTTNING 2018 KAAMOS NORDKALOTTFÖRLAG

Kaamos Nordkalottförlag, ett förlag som grundades av författaren Bengt Pohjanen övergick i förbundets regi 1990. Idag har förlaget till viss del utvecklats till ett skyltfönster för litteratur och musik med rötter i meänkieli. Under 2016 fattade styrelsen beslut om att förlaget ska vara vilande, detta innebär att inga nya utgivningar planeras efter utgivningen av jubileumsskriften på webb 2017.

MÅLSÄTTNING 2018:

-Utförsäljning av lager

AKTIVITETSPLAN 2018

VERKS.OMRÅDE/TID	AKTIVITET	ANSVARIG
FÖRBUNDSVERKSAMHET		
Jan-Dec	Ökat anslag till STR-T och prioriterade frågor 2018	Styrelsen
Jan-Dec	Strategisk och operativ kontakt med lokalavdelningar. Infoträffar	Styrelse och personal
Jan-Dec	Intern kommunikation	Styrelse och personal
Nov	Utbildning LoNM	Verksamhetsledare
Jan-Dec	Öka ungas inflytande	Verksamhetsledare
Nov/Dec	Ordförandekonferens	Styrelsen
Jan-Dec	Bilda ny lokalavdelning	Styrelse och personal
Jan-Dec	Ladda varumärket tornedaling och meänkieli	Styrelse och personal
Jan-Dec	Medlemsvärvning	Alla
Jan-Dec	Nationella, regionala och lokala samråd	Styrelse och verksamhetsledare
Jan-Dec	Påverka i utbildningsfrågor samt att samhället får en ökad kunskap om vår historia	Styrelse och verksamhetsledare
Jan-Dec	Kartlägga samverkan med aktörer	Styrelse och verksamhetsledare
Jan-Dec	Aktiviteter med nationella minoriteter inom utbildningsområdet	Styrelse och verksamhetsledare
April	Årskongress	Styrelsen
Juli	Tornedalingarnas dag 15 juli	Alla
METAVISI		
Jan-Dec	Stärka och kvalitetsutveckla METavisi	Verksamhetsledare och styrelse
Jan-Dec	Säkerställa en fortsatt digital utgivning	Verksamhetsledare och styrelse
PROJEKT		
Jan-Dec	Utveckling projekt	Verksamhetsledare
KAAMOS		
Jan-Dec	Utförsäljning av lager	Verksamhetsledare

